

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญตาราง.....	(7)
สารบัญแผนที่.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(9)
 บทที่	
1. บทนำ.....	1
แนวทางการศึกษา.....	2
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	11
วิธีการศึกษา.....	12
2. จาก “กรุงเก่า” สู่ “นครประวัติศาสตร์”.....	14
ความเปลี่ยนแปลงของเกาะเมืองอยุธยา.....	18
- ช่วงแรก : เกาะเมืองอยุธยาในฐานะที่เป็นเมืองกรุงเก่า ตั้งแต่ สมัยรัชกาลที่ 4 จนถึงช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475.....	18
- ช่วงที่สอง : ยุคของการปรับปรุงเกาะเมืองอยุธยาให้เจริญ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2510.....	24
- สมัยหลวงประดิษฐมนูธรรม.....	24
- สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม.....	27
- เหตุการณ์หลังปี 2500.....	28
- ช่วงที่สาม : การเข้ามาของนักวิชาการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2510 ถึง พ.ศ. 2534.....	30
- แผนงาน “โครงการพัฒนาเกาะเมืองและบริเวณใกล้เคียง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”.....	30
- โครงการอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา.....	33

- ช่วงสุดท้าย : การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการ นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา.....	36
- การได้รับขึ้นทะเบียนบัญชีเป็นมรดกโลกของอยุธยา.....	37
- การพัฒนาทางภาคเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	39
- แผนงานโครงการนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา.....	42
3. การสร้าง "พื้นที่ประวัติศาสตร์".....	46
1. กลไกและเทคนิคการสร้าง "พื้นที่ประวัติศาสตร์".....	49
1.1 การทำให้พื้นที่เป็น "สิ่งศักดิ์สิทธิ์".....	49
1.2 การชำระพื้นที่ให้บริสุทธิ์ (Spatial Purification).....	52
1.2.1 กระบวนการแรก การกำจัดมลภาวะภายใน "พื้นที่ประวัติศาสตร์".....	54
1.2.2 กระบวนการที่สอง การควบคุมและปกป้อง "พื้นที่ประวัติศาสตร์".....	55
1.3 การเอาอดีตกลับคืนมาใหม่.....	63
1.4 การจัดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่.....	67
2. การท่องเที่ยว : บทบาทหน้าที่ทางสังคมของ "พื้นที่ประวัติศาสตร์".....	69
การท่องเที่ยวกับการบริโภคทางสายตา.....	70
1. การจัดเมืองให้เป็นพิพิธภัณฑ์.....	73
2. ประเพณี ศิลปหัตถกรรม เพื่อการท่องเที่ยว.....	76
3. งานแสงเสียง : ประเพณีใหม่.....	79
4. วิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงของผู้คนใน "พื้นที่ประวัติศาสตร์".....	88
ภาพของพื้นที่ปัจจุบันบริเวณวิหารพระมงคลบพิตร.....	88
- ช่วงแรก : การเปลี่ยนแปลงในช่วงที่มีการปรับปรุงเกาะเมือง พระนครศรีอยุธยา : การก่อตั้งบ้านเรือนและร้านค้าในยุคแรก.....	102
- ช่วงที่สอง : การก่อตั้งมูลนิธิพระมงคลบพิตร : การควบคุมและจัดระเบียบร้านค้า... ..	106
- ช่วงที่สาม : การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเข้ามาควบคุมดูแล ของกรมศิลปากร.....	112
5. เรื่องเล่าและความจำของชาวบ้านในกรณีความขัดแย้งเกี่ยวกับการจัดการ "พื้นที่ประวัติศาสตร์".....	125
กรณีของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดระเบียบของทางการ.....	125
- การรวมตัวของชาวบ้านในบริเวณหลวงพ่อพระมงคลบพิตร.....	129
- ชาวบ้านแบ่งเป็นกลุ่ม และแข่งขันกันทำมาค้าขาย.....	129
- ผู้นำของชุมชน.....	129

- ความชอบธรรมทางด้านกฎหมาย.....	130
- ชาวบ้านไม่ได้มีการรวมกลุ่มและองค์กร.....	131
- การสร้างความหมายผ่านความจำและเรื่องเล่า.....	141
- เรื่องเล่าประเภทที่หนึ่ง : ความจำที่ชาวบ้านมีต่อองค์กรหลวงพ่อ.....	142
- เรื่องเล่าประเภทที่สอง : ชาวบ้านในฐานะผู้บุกเบิก.....	144
- เรื่องเล่าประเภทที่สาม : การ "รื้อ" ความเป็นมรดกโลก และนครประวัติศาสตร์.....	145
- เรื่องเล่าประเภทสุดท้าย : ความสงสัยในเรื่องผลประโยชน์.....	149
6. บทสรุป.....	151
ภาคผนวก	
ก โครงการอุทยานประวัติศาสตร์.....	156
ข รายการโบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา.....	158
ค อยุธยา : มรดกโลก.....	161
ง การจัดอันดับความสำคัญของโบราณสถาน.....	162
บรรณานุกรม.....	165